

Okruhy k závěrečné zkoušce

(platí pro program CŽV **Speciální pedagogika**)

Název předmětu ZZ: **Logopedie a Metodika logopedie**

Studenti si losují:

- 1 otázku z Logopedie
 - 1 otázku z Metodiky + 1 otázku z Fyziologie a vyvozování hlásek
- V otázkách se předpokládá akcentace logopedie dětského věku a adolescence.
- **Student předkládá přehled absolvované praxe zaměřené na logopedii**

Obsahová část

O1. Logopedie jako vědní disciplína.

Definice a vymezení jako vědního a studijního oboru, postavení logopedie v systému věd. Stručný přehled historie oboru, významné osobnosti v minulosti i současnosti. Komparace se zahraničím. 10 okruhů narušení komunikační schopnosti. Etiologie narušené komunikační schopnosti. Základní pojmy z oblasti komunikace, jazyka, řeči, mluvy. Srovnání se zahraničím a v rámci interdisciplinárních vztahů, perspektivy vývoje (bilingvismus, multikulturalismus apod.).

O2. Organizace logopedické péče.

Specifika logopedické péče dle jednotlivých resortů, legislativní vymezení, institucionální péče pro osoby s narušenou komunikační schopností. Logopedické organizace a společnosti. Systém péče v ČR a v zahraničí, formy pregraduálního a postgraduálního studia, profesní organizace logopedů. Aktuální trendy OLP. Principy a prostředky logopedické péče – specifika dle jednotlivých věkových kategorií. Žák a student s narušenou komunikační schopností – podpůrná opatření.

O3. Fylogeneze a ontogeneze řeči.

Anatomické předpoklady artikulované řeči, hypotézy vzniku orální komunikace, současné zkoumání vývoje řeči. Základní etapy ontogeneze řeči (klasifikace dle jednotlivých jazykových rovin narušené komunikační schopnosti, chronologického vývoje). Kritická období ontogeneze řeči. Fyziologický vývoj řeči v souvislosti s psychomotorickým vývojem a možnosti jeho stimulace.

O4. Percepce a produkce řeči. Lateralita a komunikace.

Fyziologie respirace, fonace, rezonance a artikulace. Vztah činnosti mozku k lidské řeči. Percepce řeči po stránce akustické, vizuální a orosenzorické. Terminologické vymezení pojmů, typy a stupně laterality. Náhled na lateralitu v historii a v současnosti. Vztah laterality a komunikace. Diagnostika laterality. Sekundární důsledky nerespektování preference levé ruky a jejich projevy v praktickém životě. Doporučené postupy pro práci s dětmi preferujícími levou ruku.

O5. Poruchy hlasu.

Anatomie a fyziologie fonace, etiologie, symptomatologie, klasifikace hlasových poruch dle různých kritérií, poruchy hlasu v dětství, dospívání, dospělosti a stáří. Základy diagnostiky poruch hlasu. Poruchy hlasu jako symptomatická porucha. Prevence hlasových poruch, hlasová hygiena a její zásady. Genderová problematika a vliv na hlas, případné změny užívání hlasu. Interdisciplinární spolupráce.

O6. Narušený vývoj řeči.

Typy odchylek vývoje řeči. Terminologie a klasifikace narušení vývoje řeči z věkového hlediska. Opožděný vývoj řeči – terminologie a klasifikace. Etiologie narušení vývoje řeči u dětí s primárním zdravotním postižením či onemocněním. Interdisciplinární spolupráce.

O7. Specificky narušený vývoj řeči (vývojová dysfázie) – vývojová jazyková porucha.

Terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika a intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce. Komparace s PAS.

O8. Získaná neurotická nemluvnost a poruchy komunikace u psychiatrických diagnóz.

Mutismus – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika a intervence, prevence a prognóza. Mluvní negativismus, logofobie. Komparace s dysfázií a afázií, PAS apod. Interdisciplinární spolupráce.

O9. Dyslálie a jiné vývojové artikulační poruchy.

Klasifikace českých hlásek. Orofaciální systém. Nejčastější dětské přetrvávající habituální chování včetně jeho vlivu na orofaciální systém a artikulaci. Terminologie a klasifikace dyslálie a jiných artikulačních poruch (apraxie řeči, verbální dyspraxie, vývojová fonologická porucha), etiologie, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika a intervence u vývojových artikulačních poruch, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O10. Narušení zvuku řeči.

Velofaryngeální insuficience – terminologie a klasifikace. Rinolálie – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika a intervence, prevence a prognóza. Význam správného smrkání u dětské populace. Palatolálie – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika a intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O11. Afázie a neurogenní poruchy řeči

Fatické poruchy – terminologie, klasifikace, hlavní etiologie, symptomatologie, diagnostika a intervence, prevence a prognóza. Alexie, agrafie, akalkulie, apraxie a agramatismus. Důsledky poranění mozku v dětství. Interdisciplinární spolupráce.

O12. Dysartrie.

Terminologie, základní přístupy ke klasifikaci – vývojová a získaná forma, dysartrie u DMO, dysartrie v dospělosti, hlavní etiologie, symptomatologie, základy diagnostiky a intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O13. Specifické poruchy učení.

Dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika, intervence, prevence a prognóza. Legislativa. Jiné typy poruch učení a praxe. Interdisciplinární spolupráce.

O14. Narušení plynulosti řeči.

Balbuties – terminologie, etiologie, symptomatologie, diagnostika a diferenciální diagnostika, základy intervence, prevence a prognóza. Tumultus sermonis – terminologie, etiologie, symptomatologie, diagnostika a diferenciální diagnostika, základy intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O15. Symptomatické poruchy řeči – 1. část.

Symptomatické poruchy řeči – terminologie a klasifikace. Symptomatické poruchy řeči u senzorického, mentálního a somatického postižení – symptomatologie, diagnostika, intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O16. Symptomatické poruchy řeči – 2. část.

Symptomatické poruchy řeči u poruch autistického spektra, psychických a neurotických poruch, neurologických onemocnění. Downův syndrom a jeho důsledky v oblasti verbální i neverbální komunikace. Možnosti diagnostiky a intervence, prevence a prognóza. Interdisciplinární spolupráce.

O17. Alternativní a augmentativní komunikace, logopedické pomůcky a technika.

Terminologie, klasifikace, aplikace v intervenci v rámci jednotlivých okruhů narušené komunikační schopnosti. Logopedické pomůcky, přístrojová a počítačová technika. Diagnostický a didaktický materiál. Interdisciplinární spolupráce.

O18. Orofaciální myofunkční poruchy a poruchy polykání.

Poruchy orofaciálního systému a myofunkční poruchy – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika a intervence. Základy orofaciální a myofunkční terapie – základy intervence. Poruchy polykání – terminologie, klasifikace, etiologie, symptomatologie, diagnostika a intervence. Interdisciplinární spolupráce.

Metodická část

Studenti si losují jednu otázku z metodiky logopedie + 1 Fyziologie polykání, fyziologie a narušení tvorby hlásek

- M1.** Metodika diagnostiky vývojové úrovně vývoje řeči, opožděného vývoje řeči a specificky narušeného vývoje řeči (vývojové jazykové poruchy). Specifické intervenční pomůcky.
- M2.** Metodika diagnostiky a intervence rinolálie a palatolálie. Metodika diagnostiky a intervence poruch hlasu. Specifické intervenční pomůcky.
- M3.** Metodika diagnostiky a intervence dyslálie a jiných vývojových artikulačních poruch. Specifické intervenční pomůcky.
- M4.** Metodika diagnostiky a intervence koktavosti a breptavosti. Specifické intervenční pomůcky.
- M5.** Metodika diagnostiky a intervence vývojových a získaných poruch lexie, grafie a kalkule. Specifické intervenční pomůcky.
- M6.** Metodika diagnostiky a intervence mutismu a poruch řeči u dětí s psychiatrickým onemocněním. Specifické intervenční pomůcky
- M7.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob se sluchovým postižením. Specifické intervenční pomůcky
- M8.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob se zrakovým postižením. Specifické intervenční pomůcky
- M9.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob s mentálním a kombinovaným postižením. Specifické intervenční pomůcky
- M10.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob s Downovým syndromem. Specifické intervenční pomůcky
- M11.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob s poruchou autistického spektra. Specifické intervenční pomůcky
- M12.** Metodika diagnostiky a intervence symptomatických poruch řeči u osob se somatickým a neurologickým postižením či onemocněním. Specifické intervenční pomůcky
- M13.** Metodika diagnostiky a intervence u neurogenních poruch řeči – afázie a dysartrie. Specifické intervenční pomůcky

Fyziologie polykání, fyziologie a narušení tvorby hlásek

- H1.** Klidové postavení mluvidel, klidová poloha jazyka – fyziologie (popis nákresu postavení mluvidel) a základní typy narušení. Fyziologický průběh polykání – fyziologie (popis dle schématu), specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H2.** Hlásky P, B, M – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky., metodický a intervenční materiál.
- H3.** Hlásky V, F – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H4.** Hlásky T, D, N – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H5.** Hlásky Ť, Ď, Ň, J – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H6.** Hlásky L, R, Ř – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky.
- H7.** Hlásky S, Z, C – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H8.** Hlásky Š, Ž, Č – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H9.** Hlásky H, CH – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.
- H10.** Hlásky K, G – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, odchylky s ohledem na dialekt a odlišný

mateřský jazyk, specifické odchylky, specifické intervenční pomůcky, metodický a intervenční materiál.

H11. Samohlásky a dýftongy – fyziologie a narušení artikulace této skupiny hlásek, metodika vyvození, nákres postavení mluvidel, specifické odchylky, metodický a intervenční materiál.